

Pelikán, Jarmil

Zemřel profesor Józef Magnuszewski

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1995, vol. 44, iss. D42, pp. [155]-156

ISBN 80-210-1410-5

ISSN 0231-7818

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/108793>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

ZPRÁVY

JARMIL PELIKÁN

ZEMŘEL PROFESOR JÓZEF MAGNUSZEWSKI

19. prosince 1994 zemřel ve Varšavě prof. Józef Magnuszewski, čelný polský bohemista a slavista, literární historik zabývající se ve svých četných pracích především písemnictvím západních a jižních Slovanů.

Narodil se 12. března 1924 ve Varšavě, filologická studia ukončil v r. 1947 v Poznani obhajobou magisterské práce o lumírovcích v Polsku. V letech 1948-9 rozšiřoval svá slavistická studia na stipendijním pobytu v Praze. Po návratu obhájil doktorskou disertaci *Stosunki literackie polsko-czeskie w końcu XIX i na początku XX wieku* (vyšla 1951) a stal se asistentem poznaňské univerzity. Od r. 1952 se trvale svázal s varšavskou univerzitou. V r. 1961 byl zde jmenován profesorem a od r. 1967 vedl tamní slavistické pracoviště. Pracoval rovněž v Polské akademii věd, byl ředitelem letní školy pro zahraniční polonisty a slavisty při varšavské univerzitě a redaktorem významného periodika *Pamiętnik Słowiański*.

Od počátku vědecké dráhy prof. Magnuszewského byla jeho pozornost upřena v první řadě na českou slovesnost. Vedle zmíněných titulů je třeba z jeho dalších knih a statí uvést zasvěcené studie věnované řadě českých spisovatelů (např. Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic, Němcová, Neruda, Jirásek, Drda, Halas, Seifert, Weiss) a zvláště kompendium *Historia literatury czeskiej* (1973), seznamující polské čtenáře přehlednou formou s českým písemnictvím od středověku až do současnosti. Po dřívějších polských pohledech na náš literární vývoj (již v r. 1803 přednesl ve varšavské vědecké společnosti J. N. K. Kossakowski svůj *Rzut oka na literaturę czeską i związek języków słowiańskich* a hlubší znalost české literatury projevil E. Chojecki v dvousvazkovém díle *Czechia i Czechowie przy końcu pierwszej połowy XIX stulecia, 1846-7*; později přehledné dějiny našeho písemnictví publikovali W. Czajewski: *Historia literatury czeskiej od czasów Odrodzenia do chwili obecnej, 1883-6*, J. Magiera: *Literatu-*

ra česka i slovácka, 1929, A. Brückner: Zarys dziejów literatury czeskiej, 1933; kromě nich další významnější texty uveřejnili např. W. Cybulski, B. Grabowski, B. Vydra a nejnověji Z. Niedziela a J. Baluch) přináší Magnuszewského syntéza pohled nejpřesnější a nejucelenější. Základní poznatky o naší slovesnosti uplatnil varšavský profesor v příslušné formě také v rámci různých sborníků, kompendií a slovníků (literární přehledy pro *Rocznik Literacki*, 106 hesel pro *Mały słownik pisarzy zachodniosłowiańskich i południowosłowiańskich*, 1973, který též redigoval, části o české a slovenské literatuře pro *Dzieje literatur europejskich*, sv. 3, č. 1, 1989, studie pro publikaci *Słowiańszczyzna zachodnia i południowa*, 1995).

Velmi cenným doplňkem badatelského úsilí prof. Magnuszewského je jeho zpětné překladatelské využití dávných textů: z českého překladu z 16. století rekonstruoval staropolskou Tragedii žebračů (*Tragedia zebacza nowouczyniona*, 1957), z jejíhož originálu se zachovaly pouze fragmenty. Podobně přisvojil polskému písemnictví staročeská Frantova práva, jejichž staropolský překlad se rovněž zachoval pouze ve fragmentech (*Frantowe prawa*, 1968). V záslužné ediční řadě Biblioteka Narodowa vyšly v jeho péči publikace: B. N ě m c o - v á , *Wybór obrazków i opowiadań*, 1953, *Wybór poezji J. V r c h l i c k i e - g o* , 1954 a *Czeska i słowacka pieśń ludowa*, 1960; z vědeckého díla Karla K r e j č í h o připravil *Wybrane studia slawistyczne*, 1972.

Rozsáhlá erudice prof. Magnuszewského mu dovoľovala zkoumat analogické slovesné artefakty v různých literaturách, umožňovala uplatnit typologická a komparatistická hlediska v oblasti literatury a folklóru, který rovněž náležel k jeho základním badatelským okruhům, zvláště folklór lužický a jihoslovanský. Část výsledků těchto výzkumů vyšla v knize *Tropami folkloru i literatury. Studie slawistyczne*, 1983. Spolupracovníci a žáci prof. Magnuszewského věnovali svému učiteli *Studia o literaturách i folklorze Słowian*, 1991.

Jarmil Pelikán